

به نام چاشنی بخش زبان‌ها
حلاوت بخش معنی در بیان‌ها

دانش‌های ادبی

شامل:

قالب‌های شعر فارسی / سبک‌های شعر فارسی / آرایه‌های ادبی
نثر فارسی و انواع آن / انواع ادبی / مکتب‌های ادبی اروپایی
داستان / نقد ادبی / زبان‌شناسی
املا / نگارش
فن ترجمه / تحقیق و پژوهش
نمونه‌هایی از شعر و نثر فارسی

مولفان:

حسن حاجی صدری
محمد ابراهیم خسرو بگی
علی رضا علیاری

انجمن علمی آموزشی معلمان زبان و ادبیات فارسی استان قم

فهرست نویسی پیش از انتشار

سرشناسه	: حاجی صدری، حسن، ۱۳۳۴
عنوان و نام پدیدآور	: دانش‌های ادبی شامل: قالب‌های شعر فارسی، سبک‌های شعر فارسی، مباحثی از علم بیان و بدیع/مولفان حسن حاجی صدری، محمدابراهیم خسرویگی، علی‌رضا علیاری؛ [برای] انجمن علمی آموزشی معلمان زبان و ادبیات فارسی استان قم.
مشخصات نشر	: قم: اقلیم مهر، ۱۳۸۸
مشخصات ظاهری	: ۲۴۰ص: جدول، نمودار
شابک	: 978-600-5027-12-9 ریا: ۳۸۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان دیگر: دانش‌های ادبی (فنون و صنایع ادبی، آیین نگارش، سبک‌ها و مکتب‌های ادبی...)
یادداشت	: واژه‌نامه.
عنوان دیگر	: دانش‌های ادبی (فنون و صنایع ادبی، آیین نگارش، سبک‌ها و مکتب‌های ادبی...)
موضوع	: ادبیات فارسی — راهنمای آموزشی
موضوع	: معانی و بیان — راهنمای آموزشی
موضوع	: ادبیات — تاریخ و نقد
موضوع	: فارسی — راهنمای آموزشی
شناسه افزوده	: خسرویگی، محمدابراهیم، ۱۳۵۵-
شناسه افزوده	: علیاری، علی‌رضا، ۱۳۵۵-
شناسه افزوده	: انجمن علمی و آموزشی معلمان زبان و ادبیات فارسی استان قم
رده بندی کنگره	: PIR ۲۳۳۱/ج ۲۵۲۴ ۱۳۸۸
رده بندی دیویی	: ۷۴۸/۰
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۰۴۸۲۹۱
شناسنامه‌ی کتاب	

نام کتاب: دانش‌های ادبی (فنون و صنایع ادبی، آیین نگارش، سبک‌ها و مکتب‌های ادبی و...)	صفحه‌آرایی: امیر منصور بشارتی
مولفان: حسن حاجی صدری، محمدابراهیم خسرویگی، علی‌رضا علیاری	طراحی جلد: محمدمعین ابراهیم زاده
انجمن علمی آموزشی معلمان زبان و ادبیات فارسی استان قم	ناشر: انتشارات اقلیم مهر
مدیر اجرایی: محمدرضا ابراهیم زاده	شمارگان: ۵۰۰۰ جلد
ویراستار: محمدابراهیم خسرویگی	نویت چاپ: اول
واژه نگاری: حسین میرزایی	تاریخ نشر: ۱۳۸۸
	شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۲۷-۱۲-۹
	چاپخانه: ثامن الحجج علیه السلام

قیمت: ۳۸۰۰۰ تومان

مراکز پخش و فروش:
 قم: مجتمع تجاری سعدی، انتشارات اقلیم مهر- ۰۹۱۲۲۵۳۷۳۱۶
 انجمن علمی آموزشی معلمان زبان و ادبیات فارسی استان قم
 نوشهر: افراز و مرکز پخش گلوآژه، خیابان نوزده دی، بعد از فلکه جهاد، بین کوچه ۵۳-۵۱، تلفن: ۷۷۱۰۶۲۸-۰۲۵۱
 حقوق این اثر محفوظ و متعلق به انتشارات اقلیم مهر است.

فهرست مطالب

نمونه‌ی مثنوی از منطق الطیر عطار	۲۱	پیش‌گفتار	۱۰
رباعی	۲۱	فصل اول:	
ساختار رباعی	۲۱	قالب‌های شعر فارسی	۱۱
وزن رباعی	۲۱	آشنایی با چند اصطلاح	۱۲
محتوا و درون‌مایه‌ی رباعی	۲۲	بیت	۱۲
دوبیتی	۲۲	مصراع	۱۲
ساختار دوبیتی	۲۲	ردیف	۱۳
وزن دوبیتی	۲۳	قافیه	۱۳
دوبیتی سرایان شعر فارسی	۲۳	قالب	۱۳
چهارپاره	۲۳	تخلص	۱۳
ساختار چهارپاره	۲۴	وزن	۱۴
محتوا و درون‌مایه‌ی چهارپاره	۲۴	هجاء	۱۴
مسمط	۲۵	قالب‌های شعر فارسی	۱۵
ساختار مسمط	۲۵	قصیده	۱۵
محتوا و درون‌مایه‌ی مسمط	۲۶	ارکان اصلی قصیده	۱۶
ترجیع‌بند	۲۶	مطلع	۱۶
ساختار ترجیع‌بند	۲۶	تغزل	۱۶
درون‌مایه و محتوای ترجیع‌بند	۲۶	تخلص	۱۶
نمونه‌ی ترجیع‌بند از سعدی	۲۷	تنه‌ی اصلی قصیده	۱۶
ترکیب‌بند	۲۸	شریطه و دعا	۱۶
درون‌مایه‌ی ترکیب‌بند	۲۸	مقطع	۱۶
ترکیب‌بند سرایان مشهور	۲۸	نام‌گذاری قصاید	۱۷
مستزاد	۲۹	غزل	۱۸
ساختار مستزاد	۲۹	ساختار غزل	۱۸
درون‌مایه‌ی مستزاد	۲۹	درون‌مایه‌ی غزل	۱۸
شاعران مستزاد سرا	۲۹	غزلی از سعدی	۱۸
نمونه‌ی یک مستزاد	۳۰	قطعه	۱۹
فرد	۳۰	ساختار قطعه	۱۹
نمونه‌ی مفردات	۳۰	محتوا و درون‌مایه‌ی قطعه	۱۹
شعر نو	۳۰	قطعه سرایان مشهور شعر فارسی	۱۹
شعر نیمایی	۳۱	قطعه‌ای از سعدی	۱۹
نمونه‌ی شعر نیمایی	۳۱	مثنوی	۲۰
شعر سپید	۳۲	درون‌مایه‌ی مثنوی	۲۰

۳۲	شاعران شعر سپید
۳۲	نمونه‌ی شعر سپید
۳۳	شعر موج نو
۳۳	نمونه‌ی شعر موج نو

فصل دوم:

۳۴	سبک‌های شعر فارسی
۳۵	سبک
۳۵	سبک‌های شعر فارسی
۳۵	سبک خراسانی
۳۵	دوره‌ی سامانی
۳۶	دوره‌ی غزنوی و سلجوقی
۳۶	نمونه شعر سبک خراسانی
۳۶	سبک عراقی
۳۶	نمونه‌ی شعر سبک عراقی
۳۷	سبک هندی
۳۷	نمونه‌ی شعر سبک هندی
۳۷	سبک وقوع
۳۷	سبک واسوخت
۳۷	ویژگی‌های مهم شعر سبک هندی
۳۸	بازگشت ادبی
۳۸	نمونه‌ی شعر بازگشت ادبی
۳۹	سبک شعر مشروطیت
۳۹	نمونه‌ی شعر دوره‌ی مشروطیت
۳۹	سبک شعر نو
۴۰	نیمایوشیخ
۴۰	مهم‌ترین و برجسته‌ترین ویژگی‌های شعر نو
۴۱	نمونه‌ی شعر نیمایی

فصل سوم:

۴۵	آرایه‌های ادبی
۴۶	مباحثی از علم بیان
۴۶	تشبیه
۴۶	تشبیه چیست؟
۴۶	غرض از تشبیه
۴۶	ارکان تشبیه

۴۹	استعاره
۴۹	استعاره‌ی مصرّحه
۴۹	تفاوت تشبیه و استعاره
۵۰	نمونه‌های استعاره‌ی مصرّحه
۵۰	استعاره‌ی مکنیه
۵۱	تشخیص
۵۱	نمونه‌های تشخیص
۵۲	مجاز
۵۲	قرینه چیست؟
۵۳	علاقه چیست؟
۵۳	نمونه‌های مجاز
۵۴	کنایه
۵۶	مباحثی از علم بدیع
۵۶	آرایه‌های لفظی
۵۶	آرایه‌های معنوی
۵۶	تکرار
۵۷	واج‌آرایی
۵۷	تکرار
۵۸	تصدیر
۵۸	طرد یا عکس
۵۸	تکرار عبارت یا جمله یا مصراع
۵۸	نمونه‌های انواع تکرار
۵۹	سجع
۶۰	سجع مطّرف
۶۰	سجع متوازی
۶۰	سجع متوازن
۶۰	موازنه
۶۱	ترصیع
۶۱	نمونه‌های سجع
۶۲	جناس
۶۲	جناس تام
۶۲	جناس ناقص حرکتی
۶۳	جناس ناقص اختلافی
۶۳	جناس ناقص افزایشی
۶۴	اشتقاق
۶۴	نمونه‌های جناس

نمونه‌ی نثر دوره‌ی سامانی	۸۰	آرایه‌های معنوی	۶۵
نثر دوره‌ی غزنوی یا نثر بین بین	۸۰	مراعات نظیر	۶۵
نمونه‌ی نثر بین بین	۸۰	نمونه‌های مراعات نظیر	۶۵
نثر فنی و مسجع	۸۱	تضمین	۶۶
نمونه‌ی نثر فنی و مسجع	۸۱	ارزش تضمین	۶۶
نثر مصنوع و متکلف	۸۲	نمونه‌های تضمین	۶۶
نمونه‌ی نثر مصنوع و متکلف	۸۲	تلمیح	۶۷
سبک نثر دوره‌ی بازگشت ادبی	۸۲	نمونه‌های تلمیح	۶۸
نمونه‌ی نثر دوره‌ی بازگشت ادبی	۸۲	تضاد	۶۸
سبک نثر معاصر	۸۲	نمونه‌های تضاد	۶۹
سبک نثر دوره‌ی مشروطیت	۸۲	تناقض	۶۹
نمونه‌ی نثر دوره‌ی مشروطیت	۸۳	نمونه‌های تناقض	۷۰
سبک نثر دوره‌ی معاصر	۸۳	ایهام	۷۰
نثر داستانی و توصیفی	۸۳	ایهام تناسب	۷۱
نثر روزنامه‌ای	۸۴	نمونه‌های ایهام و ایهام تناسب	۷۱
نثر علمی، تحقیقی	۸۴	حسامیزی	۷۲
		ارزش و زیبایی حسامیزی	۷۲
		نمونه‌های حسامیزی	۷۳
		اغراق	۷۳
		ارزش و زیبایی اغراق	۷۳
		نمونه‌های اغراق	۷۳
		لفظ و نشر	۷۴
		لفظ و نشر مرتب	۷۵
		لفظ و نشر مشوش	۷۵
		نمونه‌های لفظ و نشر	۷۵
		تمثیل	۷۵
		اسلوب معادله	۷۶
		حسن تعلیل	۷۶
		ارزش و زیبایی حسن تعلیل	۷۷
		نمونه‌های حسن تعلیل	۷۷
		فصل چهارم:	
انواع ادبی	۸۵	نثر فارسی و انواع آن	۷۸
انواع ادبی اصلی قدیم	۸۶	نثر فارسی و انواع آن	۷۹
حماسه	۸۶	سبک نثر مرسل	۷۹
حماسه‌های معروف جهان	۸۶	نثر دوره‌ی سامانی	۸۰
ادبیات غنایی	۸۷		
ادبیات تعلیمی	۸۸		
ادبیات نمایشی	۸۹		
انواع فرعی یا روبنایی	۸۹		
مرثیه (سوک سرود)	۸۹		
غزل سوگواره (بهار غم)	۹۰		
مفاخره	۹۰		
مناظره	۹۰		
مست و هوشیار	۹۱		
شهر آشوب	۹۱		
نمونه‌ی شهر آشوب	۹۱		
پارودی	۹۲		
نمونه‌ی پارودی	۹۲		
حبسیه	۹۲		

فصل هشتم:

نقد ادبی	۱۱۱
تعریف نقد	۱۱۲
تعریف نقد در زبان گفتار	۱۱۲
تعریف اصطلاحی نقد	۱۱۲
نقد ادبی چیست؟	۱۱۲
نقد ادبی چه زمانی مفید خواهد بود؟	۱۱۲
وظیفه‌ی منتقد چیست؟	۱۱۲
کامل‌ترین نوع نقد ادبی	۱۱۳
انواع نقد یا مکتب‌های نقّادی	۱۱۳
نقد لئوی	۱۱۳
نقد فنی و بنیان‌گذاران آن	۱۱۴
چه مواردی در نقد فنی مطرح می‌شوند؟	۱۱۴
نقد زیبایی‌شناسی چه نقّدی است؟	۱۱۴
نقد اخلاقی	۱۱۵
نقد اجتماعی	۱۱۵
دیدگاه شاعران اروپایی درباره‌ی نقد اجتماعی	۱۱۶
دیدگاه شاعران ایرانی درباره‌ی نقد اجتماعی ...	۱۱۶
نقد تاریخی	۱۱۶
نقد روان‌شناسی	۱۱۷
نقد تحلیلی	۱۱۸
نمونه‌ی حکایتی درباره‌ی نقد	۱۱۸
نمونه‌های نقد	۱۱۹

فصل نهم:

زبان‌شناسی	۱۲۹
درآمد	۱۳۰
تعریف زبان	۱۳۰
زبان‌شناسی چیست؟	۱۳۰
سابقه‌ی علمی زبان و انواع زبان‌شناسی	۱۳۰
ویژگی‌های زبان انسان	۱۳۱
شکل‌های گوناگون زبان	۱۳۲
سطوح مطالعه‌ی زبان	۱۳۳
نقش‌های زبان	۱۳۴
نقش‌های جانبی زبان	۱۳۵

نمونه‌ی حبسیه	۹۲
فکاهیات	۹۳
طنز	۹۳
مطایبه	۹۴
مناجات	۹۴
نمونه‌ی مناجات	۹۴
مدح	۹۴
هجو	۹۵
ساقی‌نامه	۹۵
اخوانیات	۹۵

فصل ششم:

مکتب‌های ادبی اروپایی	۹۶
اومانیزم	۹۷
رنسانس	۹۷
کلاسیسیسم	۹۷
رمانتیزم	۹۸
رئالیسم	۹۹
ناتورالیسم	۱۰۰
سمبولیسم	۱۰۰
سوررئالیسم	۱۰۱
اکزستانسیالیسم	۱۰۱
پست مدرنیسم	۱۰۲

فصل هفتم:

داستان	۱۰۳
انواع داستان	۱۰۴
رمان	۱۰۴
داستان کوتاه	۱۰۵
اصول داستان کوتاه	۱۰۵
ننگ بی‌پولی	۱۰۵
داستانک	۱۰۸
عناصر داستان	۱۰۸

فصل دهم:

طنز	۱۵۸
شیوه‌های مختلف طنزپردازی	۱۵۸
هجو	۱۵۹
هزل	۱۵۹
فکاهی	۱۵۹
طننه و ریشخند	۱۵۹
انواع نوشته از نظر قالب	۱۵۹
مقاله	۱۶۰
زندگی نامه	۱۶۰
نگارش علمی - ادبی	۱۶۱
زبان علمی	۱۶۱
ویژگی‌های زبان علمی	۱۶۱
زبان ادبی	۱۶۱
ویژگی‌های زبان ادبی	۱۶۱
گزارش نویسی	۱۶۲
نکات مورد توجه در نگارش متن گزارش	۱۶۴
انشا	۱۶۵
نکته‌ها و عوامل مؤثر در بهبود نگارش و انشا	۱۶۵
نشانه‌گذاری	۱۶۵
ویرایش	۱۷۳
انواع ویرایش	۱۷۴

فصل دوازدهم:

فن ترجمه	۱۷۵
فن ترجمه، فایده و اهمیت و تاریخچه	۱۷۶
انواع ترجمه	۱۷۸
ترجمه‌ی تحت اللفظی	۱۷۹
ترجمه‌ی معنایی یا تفسیری	۱۷۹
ترجمه‌ی اقتباس یا آزاد	۱۷۹
ترجمه‌ی مطلوب	۱۷۹
شرایط و الزامات ترجمه	۱۷۹
شیوه‌ی ترجمه	۱۸۰
نمونه‌های ترجمه	۱۸۱

املا	۱۳۶
تعریف املا	۱۳۷
املائی تقریری و فواید آن	۱۳۷
با چه خطی املا بنویسیم؟	۱۳۷
فواید نوشتن املا	۱۳۸
چه کلمه‌ای ارزش املائی دارد؟	۱۳۸
راه‌های فراگیری واژه‌های املائی	۱۳۸
مشکلات املائی فارسی	۱۳۹
لطیفه	۱۳۹
قواعد املائی (بایدها و نبایدها)	۱۴۱
روابط واژگانی	۱۴۵
هم آوا	۱۴۵
هم نویسه	۱۴۶
هم آوا - هم نویسه	۱۴۶
متضاد	۱۴۶
مترادف	۱۴۷
هم خانواده	۱۴۷
چند آوایی	۱۴۷

فصل یازدهم:

نگارش	۱۴۸
ویژگی‌های نویسنده‌ی خوب	۱۴۹
انواع نوشته	۱۵۱
توصیف	۱۵۱
معرفی توصیف	۱۵۱
مواد و عناصر تشکیل دهنده‌ی توصیف	۱۵۱
انواع توصیف	۱۵۲
موارد کاربرد توصیف	۱۵۲
نامه نگاری	۱۵۴
انواع نامه	۱۵۴
خاطره	۱۵۵
معرفی خاطره نویسی	۱۵۶
فواید خاطره نویسی	۱۵۶
موضوعات خاطره نویسی	۱۵۶
نکات مهم در خاطره‌نویسی	۱۵۷

فصل سیزدهم:

تحقیق و پژوهش	۱۸۳
تعریف پژوهش و تحقیق	۱۸۴
هدف تحقیق	۱۸۴
فایده‌ی تحقیق	۱۸۴
اصول تألیف و تحقیق	۱۸۴
ابزار و وسایل مورد نیاز در پژوهش	۱۸۴
لغت‌نامه‌ها	۱۸۴
فرهنگ‌های اصطلاحات تخصصی	۱۸۴
واژه‌نامه‌های تخصصی	۱۸۵
تذکره‌ها	۱۸۵
کتاب‌های تاریخ ادبیات	۱۸۵
کتاب‌هایی که مربوط به یک شخصیت ادبی هستند	۱۸۵
مجموعه مقالات	۱۸۶
مجلات تخصصی	۱۸۶
روزنامه‌ها	۱۸۶
پایگاه‌های اینترنتی	۱۸۶
کتاب‌های دیگر	۱۸۶
شیوه‌های علمی مأخذنویسی	۱۸۷
پانویس	۱۸۷
میان نویس	۱۸۸
پی‌نویس	۱۸۸
شیوه‌ی نگارش و تنظیم فهرست منابع	۱۸۸
کتاب‌ها	۱۸۹
دیوان اشعار	۱۸۹
مقاله‌ی روزنامه	۱۸۹
مقاله‌ی مجله	۱۸۹
لوح فشرده	۱۸۹
اینترنت	۱۸۹
ساختار گزارش پژوهشی	۱۹۰

فصل چهاردهم:

نمونه‌هایی از شعر و نثر فارسی	۱۹۲
مصطفی در سوگ علی	۱۹۳
مخلوم مهربان	۱۹۴
نامه‌ی پدری به فرزندش	۱۹۴
شازده کوچولو	۱۹۷
بازرگانی که صدمن آهن داشت	۲۰۱
بازرگانی که جواهر بسیار داشت	۲۰۲
زین خالی	۲۰۲
بی خدا	۲۰۳
باران	۲۰۳
آخر شاهنامه	۲۰۷
بخوان بنام گل سرخ	۲۱۱
به تو می‌اندیشم	۲۱۲
به باغ همسفران	۲۱۴
عقاب	۲۱۶
سجود کعبه	۲۲۰
سرای بی کس	۲۲۰
آرزو	۲۲۱
کیش مهر	۲۲۲
مرغ گرفتار	۲۲۳
عاشقان بنده‌ی حال‌اند	۲۲۳
وفات یک دختر فقیر از شدت سرما	۲۲۴
خون کن کفنم که من شهیدم	۲۲۷
سر عشق	۲۲۸
ناز و نیاز	۲۲۹
شیوه‌ی شهر آشوبی	۲۲۹
شرح پریشانی	۲۲۹
مومیایی	۲۳۲
انتظار	۲۳۴
مسلمان سرای عمر، در گیتی دو در دارد	۲۳۵
حکایت دانشمند	۲۳۶
فهرست منابع	۲۳۸

پیش گفتار

ادبیات هر قوم و ملتی دربردارنده‌ی فرهنگ و اندیشه و باورهای آن قوم و ملت در درازای سده‌های گذشته و اکنون است. با کند و کاو و جست و جو در آثار ادبی مکتوب و نیز پژوهش در ادبیات شفاهی یک جامعه می‌توان زوایای پنهان باورها و اندیشه‌های گذشتگان و پیشینیان را آشکار و روشن کرد و با تکیه بر آن‌ها و ایستادن بر قله‌های استوار آن باورها و اندیشه‌ها به ساختن حال و آینده پرداخت.

ادبیات شکل هنرینه‌شده‌ی زبان است و یکی از اهداف آن ایجاد لذت و شادی و آرامش روحی و روانی در مخاطب است. چه بسا در لحظه‌های پر تنش و آشوب‌انگیز زندگی، به ویژه زندگی امروزی، می‌توان در سایه‌ی شعری شورانگیز و نثری دل‌انگیز به آرامش رسید و لحظه‌ای از روزمرگی‌ها جدا شد.

از اهداف دیگر ادبیات رشد و پرورش اندیشه‌ها و رسیدن به فرهیختگی و فرهنگندی و در نتیجه بهتر و خوب‌تر زیستن است که این امر با غور در محتوا و مضامین آثار فاخر ادبی به دست می‌آید.

ادبیات فارسی که از عمری هزار ساله برخوردار است در طول سده‌های گذشته توسط اندیشمندان و شاعران و نویسندگان سترگ که معماران این کاخ زیبا هستند به وجود آمده و امروزه به دست ما رسیده است. پس بر ماست که برای بهتر زیستن و بهتر بودن باید با غواصی در دریای بی‌کران ادبیات فارسی به صید مرواریدهای گران‌بها و نفیس بپردازیم.

همان‌گونه که برای صید مروارید در دریا باید از ابزارها و وسایلی بهره بگیریم، برای فهم ادبیات در جنبه‌های گوناگون و دریافت مضامین متنوع آن و نیز رسیدن به التذاد ادبی باید از ابزارهایی بهره گرفت تا درست‌تر و دقیق‌تر به هدف رسید.

ابزارهای کشف ناشناخته‌های ادبیات «دانش‌های ادبی» هستند. دانش‌های ادبی هم ابزاری برای فهم ادبیات و هم وسیله‌ای برای ایجاد آثار ادبی هستند، پس آشنایی با آن‌ها برای کسی که به ادبیات علاقه دارد و می‌خواهد آن را بفهمد و نیز برای فردی که خود می‌خواهد آفرینشگر ادبی باشد، بایسته است.

دانش‌های ادبی به منزله‌ی رمزهای ورود به قصر جادویی ادبیات و گشودن درهای

بسته‌ی آن است. اگر با این رمزها و شیوه‌ی بهره‌گیری از آن‌ها آشنا نباشیم، ما را راهی به این قصر جادویی و برخورداری از زیبایی‌ها و فریبندگی‌های آن نیست.

وسوسه‌ی ورود به قصر جادویی ادبیات و آشنایی با اندیشه و بینش معماران این قصر ما را بر آن داشت تا اثری را در خصوص این دانش‌ها، که گوناگون و متنوع هستند، فراروی ادب دوستان، به ویژه نسل جدید قرار دهیم و آن‌ها را با کلیدهای ورود به کاخ دل‌انگیز ادبیات فارسی آشنا سازیم؛ اما این که هر یک از خوانندگان تا چه حد از این کلیدها برای ورود به دنیای ناشناخته‌ی ادبیات فارسی بهره بگیرند، کاری است که همت و اراده و علاقه‌ی آن‌ها را می‌طلبد.

گردآوردندگان این اثر آن چه را فراروی خوانندگان قرار داده‌اند، با توجه به کم‌مایگی‌ها و اندوخته‌های ناچیز و دانش کم آن‌هاست و این اثر دارای نارسایی‌ها و کاستی‌هایی نیز هست که امید است خوانندگان ارجمند و ادب دوست این نارسایی‌ها را بر ما ببخشایند و ما را از نقدهای ارزشمند خود بی‌بهره نگذارند.

مخاطبان این اثر دانش‌آموزان و دانش پژوهان عزیز، دبیران فرهیخته و دانشور زبان و ادبیات فارسی و نیز سایر علاقه‌مندان زبان و ادبیات فارسی هستند که امید است این مجموعه برای آنان سودمند باشد.

از آن‌جا که این اثر بنا به پیشنهاد شورای اجرایی انجمن زبان و ادبیات فارسی معلمان استان قم جامه‌ی عمل پوشیده، از اعضای شورای اجرایی و اعضای فرهیخته‌ی این انجمن سپاسگزاریم. هم‌چنین از انتشارات اقلیم مهر و مدیر ارجمند آن جناب آقای محمدرضا ابراهیم‌زاده که ما را در چاپ و نشر این کتاب یاری فرموده‌اند، قدردانی می‌نماییم.

«توفیقی نیست جز از خداوند»

قم، آذر ۱۳۸۸ خورشیدی